Олим
ОЛТИНБЕК

Каримбек Камий – миллий уйғониш шоири

Олим Олтинбек

КАРИМБЕК КАМИЙ –
Миллий уйғониш шоири

Рисола

Muharrir nashriyoti

Тошкент-2018

УЎК 94(575.1)(092)Камий
КБК 83.3г(5Ў)
О 52

Олтинбек, Олим.

Каримбек Камий – Миллий уйғониш шоири [Матн]: рисола / Олим Олтинбек. – Тошкент: Muharrir nashriyoti, 2018. – 124 б.

ISBN 978-9943-5268-5-3

Инсоният тарихий тараққиётида маърифат ва маънавият тушунчалари ҳар доим ёнма-ён юради. Кўп асрлик ўзбек адабиётининг энг мураккаб ва қизиқарли даврларидан бири, шубҳасиз, мана шу Миллий уйғониш даври адабиёти. Профессор Бегали Қосимовнинг қуйидаги фикрлари Миллий уйғониш адабиётининг туб моҳиятини ва бош мақсадларини англашга ёрдам беради: "Адабиёт ҳеч қачон Ватан ва Миллат тақдирига бу қадар яқин келган эмас эди. Ватан ва миллат тақдири ҳеч қачон бу қадар ҳам қаҳр, ҳам фахр билан, ҳам изтироб, ҳам ғурур билан адабиётда акс эттирилмаган эди... Агар бу адабиётнинг бош мавзуини нима десалар, "миллат" дейиш керак бўлади, энг катта дарди нима деб савол қўйилгудек бўлса, "истиқлол" деб жавоб бериш керак бўлади". Ушбу китоб мана шу адабиётнинг вакилларидан бири Шарифбек ўғли Камий ҳақидадир.

УЎК 94(575.1)(092)Камий
КБК 83.3г(5Ў)

Масъул муҳаррир:
Баҳодир Каримов,
филология фанлари доктори

Тақризчилар:
Улуғбек Долимов,
педагогика фанлари доктори;

Кароматr Муллахўжаева,
филология фанлари номзоди

ISBN 978-9943-5268-5-3

© О.Олтинбек.
© «Muharrir nashriyoti»,
Тошкент, 2018.

ТАҚДИМ

XIX аср охири – XX аср бошларига келиб, қадим Туркистонда янги адабиёт пайдо бўлди. Бу кейинчалик "Миллий уйғониш адабиёти" деб номланди. Дарҳақиқат, у ана шундай хусусиятга эга адабиёт эди. Табиий, бу уйғонишнинг асосида миллий истиқлол турарди. Миллатни маърифат воситасида уйғотиш, ўзлигини англатиш, замонавий тараққиётга бошлаш ушбу адабиётнинг бош мақсади эди. Восита маърифат бўлганлиги учун ҳам жаҳон афкор оммаси бу жараённи "маърифатчилик" деб атайди. Дунё маданияти тарихида жаҳон халқларини боғлаб турган иккита ҳодиса бор: бири Уйғониш (Ренессанс), иккинчиси Маърифатчилик. Бизнинг Миллий уйғониш даври адабиётимиз нафақат шаклу шамойили, балки мақсад ва моҳияти билан жаҳон маърифатчилик адабиётининг ажралмас бир қисмидир. Инсоният тарихий тараққиётида маърифат ва маънавият тушунчалари ҳар доим ёнма-ён юради. Кўп асрлик ўзбек адабиётининг энг мураккаб ва қизиқарли даврларидан бири – шубҳасиз, мана шу Миллий уйғониш даври адабиёти. Бу унинг мавзулари кўлами, ҳаётийлиги, Миллат ва Ватан ташвишига ҳамдардлиги билан боғлиқ. Бунгача бирор-бир давр ижодкорлари бир маслак атрофида бу қадар жипслашмаган ва адабиёт ҳам муайян ҳаракат даражасига кўтарилмаган эди. Бунинг ўз сабаблари ва тарихий асослари бор. Профессор Бегали Қосимовнинг қуйидаги фикрлари Миллий уйғониш адабиётининг туб моҳиятини ва бош мақсадларини англашга ёрдам беради: "Адабиёт ҳеч қачон Ватан ва Миллат тақдирига бу қадар яқин келган эмас эди. Ватан ва миллат тақдири ҳеч қачон бу қадар ҳам қаҳр, ҳам фахр билан, ҳам изтироб, ҳам ғурур билан адабиётда акс эттирилмаган эди... Агар бу адабиётнинг бош мавзуини нима десалар, "миллат" дейиш керак бўлади, энг катта дарди нима деб савол қўйилгудек бўлса, "истиқлол" деб жавоб бериш керак бўлади"[1]. Шоир Каримбек Шарифбек ўғли Камий ҳам мана шу адабиётнинг вакилларидан бири эди.

[1] Қосимов Б. Миллий уйғониш. – Т.: "Маънавият", 2002. 125-б.

ҚАЙДЛАР УЧУН

М У Н Д А Р И Ж А

Тақдим..........3

Камий ҳаёти ва ижодининг ўрганилиши..........4
Шоирнинг таржимаи ҳоли..........21
Адабий муҳити ва устозлари..........44
Ижодининг мавзулари ва услубий ўзига хослиги..........64
Шеърияти жанрлари ва поэтикаси..........83
Камий адабий меросининг манбалари..........110

Хулоса..........118

Адабий-илмий нашр

Олим Олтинбек

КАРИМБЕК КАМИЙ –

Миллий уйғониш шоири

Муҳаррир:
Раъно Муллахўжаева

Техник муҳаррир:
Файзулла Азизов

Дизайнер:
Василий Бурцев

Мусаҳҳиҳ:
Дилноза Рустамова

"Muharrir nashriyoti"
Лицензия: AI № 309. 2017 йил 22 июн.

Теришга 2018 йил 05 июлда берилди.
Босишга 2018 йил 02 октябрда рухсат этилди.
Бичими: 84x108 1/32. «Virtec Times» гарнитурасида
офсет босма усулида офсет қоғозида босилди.
3,9 шарт. б.т. 6,39 ҳисоб нашр. таб.
Адади 1000 нусха. 164-сон буюртма.

"Муҳаррир нашриёти" матбаа бўлимида чоп этилди.
100011, Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани, [illegible] мавзе,
Сўғалли ота кўчаси, 5-уй. E-mail: [illegible]